

Entrevista amb el president d'Andorra

Òscar Ribas, un president per al canvi

Després de les eleccions del passat desembre, Andorra ha triat com a president Òscar Ribas, un home que té ara el repte de preparar el Principat per al mercat únic europeu del 93.

Bufen vents de canvi al Principat d'Andorra. El panorama polític, inamovible des de prop de 20 anys, ha canviat radicalment com a resultat de les eleccions del passat 12 de desembre. Han canviat les persones i sobretot, l'estil de fer política. La conseqüència més directa ha estat el retorn al poder d'Òscar Ribas, que havia presidit el primer govern andorrà, des de gener de 1982 fins a

l'abril de 1984, quan va dimitir i va acusar els coprínceps i les institucions andorranes de no voler avançar en el procés de reforma institucional.

—*¿Com valora aquests primers 100 dies de govern?*

—Considero que la valoració ha d'anar més enllà d'aquest 100 dies. D'entrada, crec que han estat globalment positius, ja que puc afirmar que l'administració s'ha

fet més àgil a tots els nivells de funcionariat.

—*¿No em pot destacar cap tema concret?*

—No dispo de resultats tangibles sobre un tema precís. Hi ha moltes idees, un gran nombre de projectes, però, per ara, l'única cosa que li puc avançar és el projecte de pressupost per a 1990 que presentarem d'aquí pocs dies.

Òscar Ribas ha retornat al govern d'Andorra sis anys després de la seva dimissió.

— *Un projecte que reemplaça el que va presentar el vostre antecessor i que era fortament deficitari. ¿En quant se situa el dèficit de la seva proposta?*

— Hem intentat contenir la despesa, però a hores d'ara ja hi ha molta obra compromesa i no puc reduir el dèficit com jo voldria. El problema del dèficit pressupostari és greu, però per a enguany no tenim moltes solucions.

L'erari públic andorrà es nodreix quasi exclusivament —92%— de les anomenades *taxes de consum*, l'impost que la duana andorrana cobra als importadors de mercaderies. L'any 1989, Andorra va importar per valor de 105.200 milions de pessetes, essencialment en productes francesos, espanyols i de la República Democràtica Alemanya.

Andorra ha firmat un conveni amb la CE, que només està pendent de ratificació per part dels Dotze, que estableix un nou sistema d'intercanvis comercials. El conveni comporta un règim mixt: de cara als productes industrials, Andorra s'integrarà a la Unió Duanera i pel que fa als productes agrícoles, el Principat serà considerat com un país tercer. Aquest nou sistema obligarà a canviar la fórmula de cobrar la taxa a l'entrada de mercaderies per als productes industrials, ja que la Unió Duanera obliga a la supressió d'aranzels entre els països que en són membres. El fet que Andorra sigui considerada com a país tercer pel que respecta als productes agrícoles, permetrà al Principat seguir beneficiant-se dels excedents comunitaris a baix preu.

— *Una vegada entri en vigor el nou acord comercial, el mes de gener o juliol de 1991, segons diu el text del conveni, desapareixeran les taxes de consum. ¿Això representarà un greu problema per a l'erari públic?*

— Hem de veure com funciona el mecanisme de comerç amb el Mercat Comú. Pel que fa a les taxes actuals, crec que poca cosa canviarà arran del fons. Penso que el canvi serà sobretot en la manera de cobrar-les. L'erari públic estarà igualment malament si no busquem altres solucions.

— *¿Interessa a Andorra fer venir inversors estrangers?*

— És prou clar que Andorra necessita una reconversió ràpida i no a causa del conveni amb la CE, sinó pel fet que l'estat espanyol hagi entrat al Mercat Comú. Al meu entendre, és clar que el comerç, el sistema econòmic que tenim necessita una reconversió i una de les possibles vies és facilitar l'entrada d'una certa in-

dústria. Ja que la llei de societats estipula en un 33% el capital màxim que una empresa estrangera pot tenir com a participació en una d'andorrana, penso que seria bo utilitzar un apartat d'aquesta llei que permet el 100% de capital estranger quan es tracta de societats dites d'interès públic. Tot això amb vista a fomentar les petites indústries no contaminadores.

— *El fet de crear noves indústries implica nous llocs de treball. La problemàtica de la immigració és lluny d'estar resolta. ¿Quins passos s'han fet en aquests 100 dies de govern amb vista a l'obertura d'autoritzacions de treball?*

— Hem tingut una primera entrevista amb els Veguers i estem elaborant una llista d'idees de cara a regular la immigració. I dic regular, perquè considero que cal restringir la immigració i sobretot controlar-la. No es pot fer una política immigratòria positiva amb l'ampliació de les normes, sinó restringint-les.

— *Si es vol seguir amb el creixement econòmic actual no es podran reduir de cap manera els llocs de treball...*

— Llavors haurem de regular el creixement econòmic. Hem de decidir quina mena de creixement volem per al país. Estem vivint un creixement massa elevat i no de manera harmònica. Estem traçant una corba amb grans alts i baixos; considero que l'economia ha de créixer raonablement, de manera estable. Si les coses segueixen com fins ara, correm el perill

de passar d'un creixement desmesurat a una possible regressió econòmica de la qual tots patiríem les conseqüències.

Actualment el govern andorrà atorga permisos de treball per deu mesos prorrogables, tot i que últimament vam concedir algunes autoritzacions prorrogables en casos molt concrets que reservaven als professionals qualificats amb un sou mínim declarat de dues-centes mil pessetes mensuals. El problema rau en el fet que els hotelers i els constructors necessiten cada dia més personal i davant la manca d'autoritzacions oficials, els obrers vénen a treballar il·legalment. A Andorra hi viuen més de 50.000 persones, entre les quals només es compten 12.000 andorrans. La resta és majorment espanyola —més de 25.000—, seguits per la població portuguesa —uns 3.500— i la francesa —uns 3.000.

Aquest considerable desequilibri demogràfic és el principal causant del rebuig dels nacionals andorrans davant la qüestió sindical. Després de la promulgació de la Llei sobre els Drets de la Persona el mes de març de 1989, els coprínceps van deixar la via oberta als andorrans per a reglamentar el tema de les associacions sindicals i polítiques, avui encara inexistents a Andorra de manera oficial.

La constitució clandestina del Sindicat Andorrà de Treballadors (SAT), primer de manera clandestina i el passat 8 de març de forma oficial a Andorra, encara

que no reconeguda pel govern, ha motivat múltiples reaccions, la majoria de rebuig, per part de la majoria de la població autòctona.

— *La Llei reguladora dels sindicats i associacions, ¿és per aviat?*

—El govern acaba d'examinar, en una primera aproximació, un avantprojecte de llei reguladora del dret d'associació. El text preveu, de manera general, les associacions de tipus polític, empresarial, sindical i també les culturals o esportives. Tenim la intenció de treballar de ferm en l'anàlisi del projecte per a poder sotmetre'l al Consell General abans de l'estiu.

— *¿Quines característiques tindrà aquesta llei?*

—Hem demanat informació sobre el tema al Ministeri de Treball francès i a organismes espanyols. Intentarem donar el màxim de possibilitats a les associacions sindicals de treballadors i patrons a fi que puguin defensar els seus interessos dins d'una estricta observança de la independència de les llibertats polítiques d'Andorra.

— *La majoria al poder al Consell General es va negar a prendre posició oficial davant la creació del SAT. ¿Ho considera una bona postura?*

—Respecto les opinions tant de la majoria com de la minoria. No puc entrar en valoracions sobre si van fer ben fet o no. Suposo que ja devien donar per bona la declaració feta pel govern i que no van

voler fer cap ratificació.

— *El copríncep bisbe sempre ha donat suport al SAT. ¿Com valora aquesta postura?*

—El copríncep episcopal es basa en la llei promulgada pels dos coprínceps el més de març de 1989, que sota el títol *Llei sobre els drets de la persona*, possibilita les associacions de tipus. La llei deixava als andorrans la potestat de reglamentar els diferents apartats tot tenint en compte les peculiaritats del Principat. Val a dir que els andorrans hem estat una mica incoherents davant el problema sindical.

— *Segons va expressar en el seu discurs programàtic, el govern vol donar prioritat als temes socials. Una de les principals problemàtiques és la de l'habitatge. ¿Què s'ha fet al respecte?*

—Ja hem contactat amb diversos Comuns per proposar terrenys a fi de poder tirar endavant la construcció de pisos socials. Estem buscant ara possibles finançaments. Es tracta de primers contactes que espero que aviat es materialitzaran en realitats concretes.

— *Dins de les millores socials es pot inscriure el nou reglament laboral?*

—Quan vaig prendre possessió del càrrec, ja hi havia un projecte de llei presentat al Consell General. Nosaltres no l'hem retirat, és a dir, que estem d'acord amb la proposta del govern anterior de reduir la setmana laboral en 4 hores, passant de 44 a 40. Respecte a les vacances

anuals, el projecte preveu un total de 30 dies de vacances, en lloc dels 22 avui en vigor.

— *Vostè s'ha definit en diversos casos com un polític de tendència socialdemòcrata. ¿Què vol dir avui a Andorra ser socialdemòcrata?*

—A cada país es pot fer una lectura diferent del tema. A Anglaterra, per exemple, seria liberal... Aquí, una socialdemocràcia s'ha d'entendre en el seu aspecte polític. Aquesta tendència encaixaria a Andorra en la línia de centre-dreta. A Andorra no tenim definicions polítiques concretes ni tampoc ideologies precises.

— *En el seu discurs programàtic vostè no va esmentar la paraula reforma e n cap moment. ¿Per quina raó?*

—Va ser una omisió volguda. En canvi, sí que vaig parlar d'estat de dret, que significa per a mi la fita màxima. No em serveix parlar de delimitació de competències si abans no podem instituir l'estat de dret. Estic convençut que no podrem arribar-hi sense dialogar amb els coprínceps.

— *¿Quins passos cal fer?*

—Conjuntament amb els dos coprínceps hem de trobar solucions que puguin homologar-se com a l'estat de dret. Estic convençut que les trobarem. En canvi, fer una revolució per voler imposar l'estat de dret crec que seria una pèrdua de temps, encara que fos sense fer cap guerra. Penso que ha arribat el moment de la concertació i estic segur que els

Una contribució pot ajudar a definir quines seran les responsabilitats dels coprínceps i del poble.

coprínceps tenen bones predisposicions per avançar en aquest sentit.

— *¿I la concertació entre els mateixos andorrans?*

— Confesso que ens és difícil, però espero que ho aconseguirem. Aquesta qüestió no pot retardar-se més temps, hem de tancar el procés de reforma iniciat els anys 76-78 amb una constitució. El camí és difícil, però necessari.

— *¿Una constitució que doni la sobirania al poble i que tingui els dos coprínceps com a caps d'estat?*

— No necessàriament. És difícil definir ara el que ha de ser la constitució idònia per a Andorra. Fins ara, el Principat ha tingut la sobirania pactada; una part la tenen els coprínceps però l'altra la té el poble. Crec que una constitució pot arribar a definir quines seran les responsabilitats d'uns i altres. El poble vol una constitució democràtica. Una constitució rígida o calcada sobre una altra és impensable per a Andorra. Som un país amb tota una sèrie d'especificitats i és bàsic que la constitució sigui votada pel poble i que funcioni, ja que ara, les coses no rutllen.

— *¿Considera que el Quay d'Orsay estaria d'acord en què Andorra fos reconeguda en tant que estat independent a nivell internacional?*

— Sí, n'estic segur? Segons les manifestacions fetes darrerament a París per au-

toritats franceses, penso que puc afirmar que estan oberts al fet que Andorra sigui reconeguda com a estat. De fet, ja hi ha un precedent.

— *¿Es refereix al conveni amb la CE?*

— Sí, i també a la declaració de prop de 100 estats quan Andorra va voler entrar a la Unió Internacional de Telecomunicacions, un organisme al qual només poden entrar estats. Finalment, l'entrada d'Andorra en aquest organisme no es va aconseguir a causa d'uns vots que van arribar un cop passat el termini previst, però el cas és que els vots i el reconeixement hi va ser.

— *El Consell d'Europa parlarà del tema andorrà en la sessió de maig. ¿Com valora aquest fet?*

— Sé que hi ha una assemblea prevista per l'11 de maig on el tema d'Andorra està a l'ordre del dia. Es debatrà una proposta de resolució, que derivarà en unes recomanacions. Es tracta d'una declaració del Consell d'Europa, sense cap altra connotació.

— *En aquesta proposta, ¿no s'hi preveu la integració d'Andorra al consell europeu?*

— No, en aquesta declaració no s'hi preveu la nostra entrada.

— *¿Però Andorra ho desitja?*

— Crec que és necessari si hem de cloure el procés de reforma, ens cal arribar a l'estat de dret i entrar al Consell d'Euro-

pa.

— *¿Què hi ha en concret sobre les emissions de la ràdio i televisió andorranes?*

— El dia 8 de setembre, diada nacional andorrana, s'han previst emissions experimentals de ràdio i televisió.

— *¿Seran de caire únicament estatal?*

— De moment comencem amb ràdio i televisió estatal. Pel que fa a la ràdio, serà una emissora de freqüència modulada interior. Segons la llei, es dona preferència a les entitats estatals, però ningú no ha dit que, en una segona fase, es tanqui la porta a les privades.

— *¿La televisió andorrana emetria tot el dia?*

— Tenint en compte els costos, em semblaria difícil. No hi ha prou rendibilitat per a emetre tot el dia. Tinc entès que una hora d'emissió pot costar quatre milions de pessetes...

— *¿No teniu pensat establir tractes amb televisions autonòmiques, com el Canal 33 o TV3 amb vista a establir desconexions?*

— Són coses que hem d'estudiar, tant tècnicament com econòmicament.

— *¿Quin és el problema que més preocupa?*

— Les comunicacions del Pirineu. Estic convençut que s'avançarà molt en les dues vessants.

Ma. Carme Grau Ribot